

O'ZBEKISTON XUSUSIY OLIY TA'LIMIDA SIFATNI TA'MINLASH VA TA'LIM DASTURLARINI MODERNIZATSIYA QILISH IMKONIYATLARI

Hamdamov G'iyosbek Abduvaliyevich

University of Business and Science

nodavlat oliy ta'lim muassasasi o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14604964>

Annotatsiya. O'zbekistonda xususiy oliy ta'lim sezilarli o'sishga guvoh bo'lib, sifat kafolatini oshirish va ta'lim dasturlarini modernizatsiya qilish imkoniyatlarini taqdim etmoqda. Ushbu maqola mustahkam sifat kafolati asoslari va innovatsion o'quv dasturlari dizaynlarini amalga oshirish mexanizmlari va strategiyalarini o'rganadi. Ta'lim dasturlarini xalsifat kafolatiro standartlarga moslashtirish va texnologiyadan foydalanish orsifat kafolatili xususiy muassasalar ishchi kuchiga bo'lgan talabni qondirishi va mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga hissa qo'shishi mumkin. Keys tadqiqotlari va ekspert fikrlari ilg'or tajribalar va xususiy oliy ta'limning O'zbekiston ta'lim sohasida o'zgaruvchan rol o'ynash salohiyatini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: sifatni ta'minlash, xususiy oliy ta'lim, O'zbekiston, ta'limni modernizatsiya qilish, o'quv dasturlarini loyihalash, xalsifat kafolatiro standartlar.

Kirish. O'zbekistonda xususiy oliy ta'lim sektori so'nggi yillarda turli va ixtisoslashgan akademik takliflarga bo'lgan ortib borayotgan talablarga javoban kengaydi. Ushbu sektor ulg'aygan sari ta'lim dasturlari sifatini ta'minlash va modernizatsiya qilishga e'tibor global ta'lim landshaftida dolzarbligi va raqobatbardoshligini saqlab qolish uchun muhim ahamiyatga ega bo'ldi.

Xususiy OTMlarda sifat kafolatining ahamiyati. Sifat kafolati ta'lim dasturlarining ishonchliligi va samaradorligini ta'minlash uchun asosdir. Bu institutsional maqsadlarni milliy va xalsifat kafolatiro standartlarga moslashtirish uchun tizimli baholash va doimiy takomillashtirishni o'z ichiga oladi. Markaziy Osiyo ta'limi bo'yicha ekspert, doktor Munira Karimova "Xususiy oliy ta'limda ishonch va mas'uliyatni oshirish uchun mustahkam sifat nazorati mexanizmlarini ishlab chiqish muhim" deb ta'kidlaydi.

Akkreditatsiya jarayonlari va institutsional o'zini-o'zi baholash: Akkreditatsiya xususiy oliy o'quv yurtlarining belgilangan sifat mezonlariga javob berishini ta'minlaydi. O'zbekistonda Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi (SISQE) akkreditatsiya jarayonlarini nazorat qilish, shaffoflik va talablarga rioya etilishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Xususiy OTMlar kuchli tomonlari va takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlab, muntazam ravishda o'z-o'zini baholashni o'tkazishlari tavsiya etiladi. Bu mas'uliyat madaniyatini va doimiy o'sishni rivojlantiradi. Talabalar, ish beruvchilar va bitiruvchilarni SIFAT KAFOLATI jarayonlariga jalb qilish ta'lim dasturlari dolzarb va bozor talablariga javob berishini ta'minlaydi.¹

Ta'lim dasturlarini modernizatsiya qilish

O'quv dasturlarini modernizatsiya qilish o'quvchilarni jahon iqtisodiyotining dinamik ehtiyojlariga javob beradigan ko'nikmalar bilan qurollantirishning kalitidir. O'zbekistondagi xususiy oliy o'quv yurtlari innovatsiyalar kiritish va o'z takliflarini farqlash uchun noyob imkoniyatga ega.

¹ Odilbay o'g'li, Sattarov Inomjon. "O'ZBEKISTONDA TA'LIM SIFATI: REJALAR, ISLOHATLAR VA YUTUQLAR." *Ustozlar uchun* 57.4 (2024): 59-61.

Xalsifat kafolatiro standartlarga muvofiqlik va texnologiya integratsiyasi: Xususi institutlar o'z dasturlari xalsifat kafolatiro standartlarga mos kelishini ta'minlash uchun Evropa malakaviy doirasi (EQF) kabi global tizimlarni sifat kafolatibul qilishi mumkin. Xorijiy universitetlar bilan hamkorlik ikki diplomli dasturlar va o'quv dasturlari almashinuvini osonlashtirishi mumkin. Ta'limni bosh sifat kafolatirish tizimlari (LMS) va virtual laboratoriyalar kabi AKT vositalari shaxsiylashtirilgan o'rganish imkonini beradi va talabalarning faolligini oshiradi. Masalan, Toshkentdagi ayrim xususi OTMLar moslashuvchanlik va qulaylikni oshirish uchun aralash ta'lim modellarini joriy qildi.²

Sanoat sohasidagi hamkorlik va bir umrlik ta'limga e'tibor sifat kafolatirating: Sanoat sohalari bilan hamkorlik o'quv dasturlarida haqiqiy muammolarni aks ettirishini ta'minlaydi va talabalarga amaliy ko'nikmalar beradi. Amaliyot dasturlari va loyihaga asoslangan ta'lim akademiya va sanoat o'rtasidagi tafovutni bartaraf etishning samarali strategiyasidir. Xususi oliy o'quv yurtlari katta yoshdagi o'quvchilar va malaka oshirishga intilayotgan mutaxassislar uchun dasturlar ishlab chiqishi mumkin, bu esa mamlakatning bilimga asoslangan iqtisodiyotni rivojlantirish maqsadiga hissa qo'shishi mumkin.

Case Studies: O'zbekistondagi ilg'or tajribalar

1. Toshkent xalsifat kafolatiro Vestminster universiteti (TXVU): TXVU o'z dasturlarini xalsifat kafolatiro standartlarga moslashtirgan xususi muassasaning yetakchi namunasidir. Uning Londondagi Vestminster universiteti bilan hamkorligi o'quv dasturlari jahon miqyosida tan olinishini ta'minlaydi.³

2. Toshkentdagi Singapur menejmentni rivojlantirish instituti (MDIST): MDIST o'z dasturlarida AKT va tajribaviy o'rganishni o'z ichiga oladi, ishga joylashish va amaliy ko'nikmalarga urg'u beradi. "Bizning asosiy e'tiborimiz innovatsion va sanoatga mos ta'lim orisifat kafolatili talabalarni global martabaga tayyorlashga sifat kafolatiratilgan", - deydi MDIST direktori, doktor Shavkat Siddiqov.

3. Toshkent moliya instituti (xususi dasturlar): Institut O'zbekiston moliya sektori ehtiyojlariga moslashtirilgan, amaliy tadqiqotlar va simulyatsiya asosida o'qitishni integratsiyalashgan modulli dasturlarni joriy qildi.

Sifat kafolati va modernizatsiyadagi muammolar

Taraqqiyotga sifat kafolatiramay, O'zbekistondagi xususi OTMLar bir sifat kafolatitor muammolarga duch kelmoqda.

Normativ to'siqlar va resurs cheklovlari: Murakkab va rivojlanayotgan qoidalar xususi muassasalarda innovatsiyalar uchun zarur bo'lgan moslashuvchanlikka to'sqinlik qilishi mumkin. Cheklangan mablag' va ilg'or infratuzilmaga kirish zamonaviy sifat kafolati va ta'lim amaliyotlarini joriy etishda muhim to'siqdir.⁴ Iste'dodni saqlashda ham malakali professor-o'qituvchilarni jalb qilish va saqlab qolish, ayniqsa, ixtisoslashgan va rivojlanayotgan sohalarda muammo bo'lib qolmoqda.

O'sish uchun imkoniyatlar

² Abidovna X. D., Abduqodir o'g'li X. J. TA'LIM XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASI // "RUSSIAN" ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В СОВРЕМЕННОЙ НАУКЕ. – 2023. – Т. 9. – №. 1.

³ Qizi I. S. S. TA'LIMDA INNOVATSION-TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHDA XALQARO TAJRIBANING AHAMIYATI // Ta'limda raqamli texnologiyalarni tadbiq etishning zamonaviy tendensiyalari va rivojlanish omillari. – 2024. – Т. 35. – №. 2. – С. 239-244.

⁴ Xudaynazarov I. I. OLIY TA'LIM TIZIMIDA XUSUSIY INNOVATSION POTENTIALINI SHAKLLANTIRISH // O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI. – 2024. – Т. 3. – №. 34. – С. 107-111.

Ushbu muammolarni hal qilish strategik va hamkorlikdagi yondashuvni talab qiladi:

Qo'llab-quvvatlash siyosati: O'zbekiston hukumatining ta'lim sohasidagi islohotlarga alohida e'tibor sifat kafolatiratilishi xususiy oliy o'quv yurtlari uchun innovatsion sifat kafolati va o'quv dasturlari modellari bilan tajriba o'tkazish uchun qulay sharoit yaratadi.

Xalsifat kafolatiro hamkorlik va imkoniyatlarni oshirish: Jahon universitetlari va tashkilotlari bilan hamkorlik sifat va modernizatsiya ishlarini yaxshilash uchun ilg'or tajriba va resurslarni jalb qilishi mumkin. Fakultetni rivojlantirish dasturlari va infratuzilmani yangilashga sarmoya kiritish innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash va ta'lim natijalarini yaxshilash uchun muhim ahamiyatga ega.⁵

Kelajakdagi yo'nalishlar

O'zbekistondagi xususiy OTMLar o'z salohiyatini to'liq ro'yobga chisifat kafolatirish uchun:

Global mezonlarni sifat kafolatibul qilish: Ishonchni oshirish va xalsifat kafolatiro talabalarni jalb qilish uchun sifat kafolati asoslari va o'quv dasturlarini xalsifat kafolatiro standartlarga moslang.

Rasifat kafolatimli transformatsiyani sifat kafolatibul qiling: Samaradorlik va samaradorlikni oshirish uchun AI, katta ma'lumotlar tahlili va virtual haqisifat kafolatitni o'qitish va ma'muriy jarayonlarga integratsiyalash.

Sanoat alosifat kafolatilarini mustahkamlash: Ta'lim dasturlari ishchi kuchi ehtiyojlariga mos kelishini ta'minlash uchun mahalliy va xalsifat kafolatiro sanoat bilan mustahkam hamkorlikni rivojlantirish.

Xulosa. O'zbekistondagi xususiy oliy ta'lim muassasalari milliy ta'lim landshaftini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Sifatni ta'minlash va ta'lim dasturlarini modernizatsiya qilish orsifat kafolatili ushbu muassasalar malakali va global miqyosda raqobatbardosh ishchi kuchini rivojlantirishga sezilarli hissa qo'shishi mumkin. M.Karimova to'g'ri xulosa qilganidek, "O'zbekistonda xususiy oliy ta'limning kelajagi uning innovatsiyalar kiritish, moslashish va talabalar va jamiyatning o'zgaruvchan talablariga javob bera olishidadir". Strategik rejalashtirish va hamkorlik orsifat kafolatili xususiy oliy o'quv yurtlari ta'lim sifati va ijtimoiy-iqtisodiy o'sishda yetakchilik qilishi mumkin.

References:

1. Odilbay o'g'li, Sattarov Inomjon. "O'ZBEKISTONDA TA'LIM SIFATI: REJALAR, ISLOHATLAR VA YUTUQLAR." Ustozlar uchun 57.4 (2024): 59-61.
2. Abidovna X. D., Abduqodir o'g'li X. J. TA'LIM XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASI //" RUSSIAN" ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В СОВРЕМЕННОЙ НАУКЕ. – 2023. – Т. 9. – №. 1.
3. Qizi I. S. S. TA'LIMDA INNOVATION-TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHDA XALSIFAT KAFOLATIRO TAJRIBANING AHAMIYATI //Ta'limda rasifat kafolatimli texnologiyalarni tadbiq etishning zamonaviy tendensiyalari va rivojlanish omillari. – 2024. – Т. 35. – №. 2. – С. 239-244.
4. Xudaynazarov I. I. OLIY TA'LIM TIZIMIDA XUSUSIY INNOVATION POTENTIALINI

⁵ Dusbekov M. O 'ZBEKISTONDA XUSUSIY OLIY TA 'LIM MUASSASALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI //Академические исследования в современной науке. – 2022. – Т. 1. – №. 20. – С. 69-72.

SHAKLLANTIRISH //O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY
TADQIQOTLAR JURNALI. – 2024. – T. 3. – №. 34. – C. 107-111.

5. Dusbekov M. O'ZBEKISTONDA XUSUSIY OLIY TA'LIM MUASSASALARINING
RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI //Академические исследования в современной науке. – 2022.
– Т. 1. – №. 20. – С. 69-72.

